

22 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], [straat],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] te [plaats],
wonende te [plaats], [straat],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
voormalig lid van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 juni 2012.

Op 16 juli 2012 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van aangeklaagde.

Op 12 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Aangeklaagde is verschenen.

Namens de Congregatie is verschenen dr. [naam] ofm, minister-provinciaal.

2. De klacht

2.1. Klager verbleef het eerste jaar van zijn middelbare schooltijd op een internaat in [plaats] In [jaar] werd hij na de zomervakantie overgeplaatst naar het internaat in [plaats], waarbij hij het belovende gymnasium bezocht. Klager kwam terecht in een groep die onder de hoede stond van pater [naam], aangeklaagde, en door de jongens [naam] genoemd. Aangeklaagde was tevens godsdienstleraar op het gymnasium. Iedere avond liep aangeklaagde zijn ronde langs de bedden in de slaapzaal. Vrij snel na aanvang van het schooljaar stond aangeklaagde op een avond toen de lichten al uit waren, bij het bed van klager en vroeg hem mee te gaan naar zijn kamer, die grensde aan de slaapzaal. Toen klager binnen was vroeg aangeklaagde aan hem of hij zijn piemel wel eens waste. Dit had klager nog

nooit gedaan. Hij moest toen zijn pyjamabroek omlaag doen en werd geïnspecteerd aan zijn piemel, waarna aangeklaagde klagers geslachtsdeel ging wassen. Als aangeklaagde 's avonds de ronde liep op de slaapzaal kwam hij stevast klager op de mond kussen. Daarbij omvatte hij de hele mond van klager en soms was het een echte tongzoen. Deze wijze van zoenen gebeurde niet bij iedere leerling. Soms, als de lichten uit waren en de andere jongens al sliepen, rond 23.00 uur, werd hij door aangeklaagde meegenomen naar diens kamer. Hij werd dan door aangeklaagde in bed genomen. Aangeklaagde had dan zijn pyjamabroek aan en begon klager te kussen en te betasten. Klager kan zich nog levendig de geur van mint uit de mond van klager herinneren. Klager voelde dan dat aangeklaagde op een gegeven moment nat werd in zijn pyjamabroek. Klager wist toen niet wat klaarkomen was, maar hij voelde wel aan dat het een moment van bevrediging was. Dit is tot de zomervakantie van [jaar] vier keer of vijf keer gebeurd. Volgens klager hing er in de slaapzaal een sfeer van seksuele geladenheid, die - achteraf gezien - door aangeklaagde werd ingebracht.

Het is ook drie, vier keer gebeurd dat aangeklaagde toestond dat er in zijn bed werd gevreeën door klager met een andere jongen, terwijl aangeklaagde aan zijn bureau zat te werken. Klager had het gevoel dat het door aangeklaagde werd aangemoedigd. Hij nodigde jongens uit op zijn kamer en die mochten daar dan ook roken.

2.2 Aangeklaagde kwam geregeld thuis bij klager. Klagers ouders hadden een hoge pet op van aangeklaagde zodat klager niet veel durfde vertellen over hetgeen zich afspeelde. Klager kreeg er echter steeds meer problemen mee. Hij kwam in een ernstig loyaliteitsconflict tussen zijn vader en aangeklaagde terecht. Hij heeft uiteindelijk vermoedelijk aan het begin van de zomervakantie aan zijn vader verteld wat er gebeurde op het internaat en welke rol aangeklaagde daarbij speelde. Door toedoen van klagers vader is aangeklaagde van het internaat verwijderd. Klager heeft in het archief van zijn vader een brief gevonden van aangeklaagde aan zijn vader, waarin aangeklaagde aangeeft dat hij fouten heeft gemaakt en daar als leidinggevende verantwoordelijk voor was en daarom spijt betuigt. Voor klager is het duidelijk dat hier over het seksueel misbruik wordt gesproken.

2.3. Klager is na de zomervakantie teruggekeerd naar het internaat en toen bleek aangeklaagde te zijn verwijderd. Er is door de leiding niets over gezegd, alles werd doodgezwegen. Klager raakte in een depressie en wilde naar huis. Klager moest echter toch nog twee jaar op het internaat blijven.

Klager heeft zijn hele leven een groot wantrouwen gehouden naar mannen, gepaard gaand met gevoelens van schuld en schaamte. Klager heeft ook last gehad van seksuele verwarring. Hij heeft hiervoor vele malen hulp gezocht en dit had ook veel invloed op zijn diverse relaties. Bij zijn beroepskeuze heeft klager steeds onder zijn niveau gefunctioneerd en is altijd alle confrontaties met autoriteiten uit de weg gegaan.

2.4. Klager beoogt met de klachtenprocedure bespreekbaar te maken en oprecht en werkelijk erkenning te krijgen van hetgeen hem is aangedaan op het internaat in [plaats], eventueel in een open en eerlijk gesprek met aangeklaagde. Klager wenst ook openbaarmaking van hetgeen klager is aangedaan zodat de impact van het misbruik op het leven van klager ook bij de RKK duidelijk wordt.

3. Het verweer

Blijkens een brief d.d. 23 maart 2012 van dr. [naam] voornoemd is aangeklaagde op [datum] ingetreden in de orde der Minderbroeders Franciscanen, op [datum] tot priester gewijd en op [datum] uitgetreden.

Aangeklaagde heeft ter zitting en in de brief ingekomen op 12 juli 2012 een reactie gegeven op vier hem toegezonden klaagschriften, waaronder die van klager. Aangeklaagde erkent dat hij groepsleider was van klager in het door deze aangeduide tijdsbestek en erkent de afhankelijkheidsrelatie tussen hem en klager. Aangeklaagde erkent dat hij tactiel is in de omgang met anderen, ook destijds met de jongens. Dit uitte zich door ze te aaien en te strelen, en soms door een nachtkus. Ook liet hij jongens toe op zijn kamer die daar dan een sigaret mochten roken. Hij ontkent echter ten stelligste dat hij een grens gepasseerd is die duidt op seksuele handelingen. Hij kan het zich niet voorstellen en hij kan het zich niet herinneren. Aangeklaagde kan zich klager herinneren doch absoluut niet hetgeen klager hem verwijt. Hij kan zich wel de brief herinneren die hij aan de vader van klager schreef na zijn vertrek uit het internaat. Hij geeft aan de brief te hebben geschreven omdat hem door de toenmalig overste duidelijk was gemaakt dat hij te weinig gepaste afstand van de jongens had gehouden en hen te veel aan zich had gebonden. Daarover had hij spijt betuigd en over niets anders.

Aangeklaagde kan zich herinneren dat (ontluikende) seksualiteit een grote rol speelde in de groep jongens over wie hij het gezag had. Er bestonden grote vragen over vriendschap en verliefdheid tussen jongens, die de jongens met hem kwamen bespreken. Hij gaf dan aan dat ze mochten knuffelen met elkaar en dat dat niet zondig was. Dat was in strijd met wat de leiding voorschreef, er moest streng gecontroleerd worden op ongeoorloofd samenzijn.

Aangeklaagde is na zijn vertrek uit [plaats] naar [plaats] vertrokken, waar langzamerhand het besef groeide dat hij in zijn werk leerlingen te veel aan zich had gebonden en dat hij – seksueel vrij onvolwassen – zocht naar een vorm van contact, naar tederheid en liefde, die zij hem niet konden geven. Hem werd langzaam duidelijk dat hij niet langer celibatair kon en wilde leven. Hij heeft – met dispensatie van Rome – in [jaar] de orde verlaten, is gehuwd en lange tijd werkzaam geweest als godsdienstleraar op een middelbare school.

Aangeklaagde heeft inmiddels ook in een gesprek met klagers zijn spijt betuigd over de aantasting van de integriteit van klagers door hen te veel aan zich te hebben willen binden.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De Klachtencommissie dient in de eerste plaats de vraag te beantwoorden of de door klager gestelde gedragingen zijn aan te merken als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. Zij beantwoordt deze vraag positief voor wat betreft het inspecteren en wassen van klagers geslachtsdeel, met name gezien in de context van tijd (laat op de avond) en plaats (de kamer van aangeklaagde) waarin dit heeft plaats gehad, het zoenen op de mond en tongzoenen en het in bed nemen van klager door aangeklaagde, waarbij over en weer werd gezoend en gestreeld en klager heeft gevoeld dat aangeklaagde klaarkwam.

Dat aangeklaagde toestond dat klager in zijn bed vree met een andere jongen acht de Klachtencommissie niet te kwalificeren als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. De Klachtencommissie is ervan overtuigd dat de gestelde seksuele gedragingen meer dan eens hebben plaatsgevonden door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast heeft klager een “toestemming gebruik

melding/klacht als steunbewijs” overgelegd van [naam] waarin deze aangeeft dat bij hem het door aangeklaagde gepleegde misbruik bestond uit tongzoenen en het strelen van het bovenlichaam, waarbij hij de hand van aangeklaagde moest tegenhouden toen deze in de richting van [naam]s genitaliën ging. Voorts blijkt uit de verklaring van de klagers met de klachtnummers 2012T712 en 2012T798 dat aangeklaagde bij hen soortgelijke handelingen heeft verricht, met name het zoenen, tongzoenen en met de hand in de richting van het kruis van de ander gaan. Het geheel past in wat aangeklaagde zelf benoemt als zijn zoeken naar een vorm van contact, liefde en tederheid.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 14 jaar oud en in een zeer belangrijke ontwikkelingsfase in zijn leven. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon en een persoon met gezag aan wiens zorg hij was toevertrouwd.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is uitgetreden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie zal dan ook volstaan met het advies aan de Overste de klacht gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 januari 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen en aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.